

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ТУРИЗМУ ТА МІЖНАРОДНИХ КОМУНІКАЦІЙ
Кафедра туризму

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету туризму та
міжнародних комунікацій

доц. Габчак Н.Ф.

«29» січня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ ТРАНСПОРТУ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	J Транспорт та послуги
Спеціальність	J8 Автомобільний транспорт / 1041 Transport services
Освітня програма	«Транспортна логістика міста»
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи економіки транспорту» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань J Транспорт та послуги спеціальності J8 Автомобільний транспорт /1041 Transport services освітньої програми «Транспортна логістика міста».

Розробник: к.е.н., доц. Грабар М.В., доцент кафедри туризму

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри туризму протокол № 6 від «29» січня 2026 р.

Завідувач кафедри туризму д.геогр.н., проф. Машіка Г.В.

Схвалено науково-методичною комісією факультету туризму та міжнародних комунікацій протокол № 6 від «29» січня 2026 р.

Голова науково-методичної комісії д.геогр.н., проф. Машіка Г.В.

© Грабар М.В., 2026 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2026 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Інформаційні системи та технології в туризмі

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки: 1-й	Рік підготовки: 1-й
Загальна кількість годин – 120 год.	120 год.	120 год.
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 3,8 аудиторних – 60 самостійної роботи здобувача – 60	2	2
	Лекції:	
	32	10
	Практичні (семінарські):	
	28	6
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: комбінована	Самостійна робота:	
	60	104

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «Основи економіки транспорту» є формування у здобувачів освіти системних знань про економічні основи функціонування транспортної галузі, закономірності розвитку транспортних систем, економічні механізми організації та управління транспортною діяльністю, а також набуття практичних навичок аналізу ефективності роботи транспортних підприємств в умовах ринкової економіки та сучасних трансформаційних процесів.

Предметом навчальної дисципліни «Основи економіки транспорту» є економічні відносини, що виникають у процесі функціонування, розвитку та взаємодії різних видів транспорту, формування транспортних витрат, тарифної політики, інвестиційної діяльності, а також забезпечення ефективного використання ресурсів транспортної галузі.

Основними завданнями дисципліни є:

- формування уявлень про роль транспорту в національній та світовій економіці;
- вивчення економічних особливостей функціонування різних видів транспорту;
- оволодіння базовими поняттями та категоріями економіки транспорту;
- аналіз структури витрат та доходів транспортних підприємств;
- дослідження механізмів формування транспортних тарифів та цін;
- ознайомлення з економічними показниками ефективності транспортної діяльності;
- формування навичок економічного обґрунтування управлінських рішень у транспортній сфері;
- вивчення інвестиційних та інноваційних процесів у транспортній галузі;
- аналіз впливу державного регулювання на розвиток транспорту;
- розвиток здатності оцінювати сучасні виклики та перспективи розвитку транспортних систем.

Відповідно до освітньої програми, вивчення даної дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- 1) інтегральна компетентність – здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері автомобільного транспорту або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів технічних наук, економіки та управління і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
- 2) загальні компетентності:
 - ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
 - ЗК 7. Здатність працювати в команді.
 - ЗК 9. Здатність працювати автономно.
 - ЗК 11. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
- 3) фахові компетентності:
 - ФК 2. Здатність використовувати у професійній діяльності знання з основ конструкції, експлуатаційних властивостей, робочих процесів і основ розрахунку автомобільних транспортних засобів.
 - ФК 6. Здатність розробляти з урахуванням безпекових, економічних, екологічних та естетичних параметрів технічні завдання і технічні умови на проектування об’єктів автомобільного транспорту, його систем та окремих елементів; складати плани розміщення устаткування, технічного оснащення та організації робочих місць, розраховувати завантаження устаткування та показники якості технологічних процесів.
 - ФК 9. Здатність організовувати ефективну виробничу діяльність структурних підрозділів підприємств автомобільного транспорту, малих колективів виконавців (бригад, дільниць, пунктів), щодо експлуатації, ремонту та обслуговування об’єктів автомобільного транспорту, їх систем та елементів.
 - ФК 12. Здатність організовувати дію системи звітності та обліку (управлінського, статистичного, технологічного) роботи об’єктів та систем автомобільного транспорту, здійснювати адміністративне діловодство, документування та управління якістю.

- ФК 15. Здатність застосовувати математичні та статистичні методи збирання, систематизації, узагальнення та обробки інформації.
- ФК 16. Аналізувати, оцінювати та використовувати сучасні практики та заходи міської логістики як успішні рішення для формування здатності здобувачів вирішувати нестандартні завдання.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальна дисципліни «Основи економіки транспорту» є опанування таких навчальних дисциплін:

- ОК 9 Сучасні транспортні технології
- ОК 15 Демографія та соціальна сфера міста.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Транспортна логістика міста» вивчення навчальної дисципліни «Основи економіки транспорту» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Мати концептуальні наукові та практичні знання, необхідні для розв'язання спеціалізованих складних задач автомобільного транспорту, критично осмислювати відповідні теорії, принципи, методи і поняття.	ПРН 1
Відшуковувати необхідну інформацію в науково-технічній літературі, базах даних та інших джерелах; аналізувати та оцінювати цю інформацію.	ПРН 4
Розв'язувати задачі формування трудових ресурсів та професійного розвитку персоналу; виявляти резерви підвищення ефективності праці співробітників об'єктів автомобільного транспорту.	ПРН 5
Приймати ефективні рішення, аналізувати і порівнювати альтернативні варіанти з урахуванням цілей та обмежень, питань забезпечення якості, а також технічних, економічних, законодавчих та інших аспектів.	ПРН 6
Аналізувати та оцінювати об'єкти автомобільного транспорту, їх системи та елементи	ПРН 9
Розробляти логістичну інфраструктуру для потреб туризму в містах та територіях різної складності рельєфу.	ПРН 26

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті після опанування навчальної дисципліни «Основи економіки транспорту»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знати та розуміти економічну сутність транспорту як складової національної економіки, його роль у формуванні виробничих, логістичних та туристичних процесів.	ПРН 1
Пояснювати економічні особливості функціонування різних видів транспорту, їх переваги, обмеження та сфери застосування.	ПРН 4
Аналізувати структуру витрат, доходів та фінансових результатів діяльності транспортних підприємств з використанням базових економічних показників.	ПРН 5
Оцінювати ефективність використання ресурсів транспортних підприємств та обґрунтовувати напрями її підвищення.	ПРН 6
Застосовувати економічні методи формування транспортних тарифів і прийняття управлінських рішень в транспортній сфері.	ПРН 9

Визначати вплив державного регулювання, ринкових факторів та зовнішніх викликів на розвиток транспортної галузі.	ПРН 26
Обґрунтовувати економічну доцільність інвестиційних та інноваційних проєктів у транспортній галузі з урахуванням сучасних умов господарювання.	ПРН 26

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: виконання практичних завдань, доповіді на семінарських заняттях, виконання тестових завдань по темі, підготовка есе, модульний і підсумковий семестровий контроль у формі екзамену.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку засвоєння здобувачами навчального матеріалу. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувача виставляються оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Знання здобувачів, виявлені на практичних заняттях, оцінююся. Оцінки заносяться до журналу і враховуються при виставленні підсумкової (чи модульної) оцінки з навчальної дисципліни.

Форми (методи) контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: виконання практичних завдань, доповіді на семінарських заняттях, виконання тестових завдань по темі, підготовка есе.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	40	100
10	10	10	10	10	10		

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T7	T8	T9	T10	40	100
15	15	15	15		

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	7	40	7	40
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	1	10	1	10
Доповідь з презентацією	1	10	1	10
Модульна контрольна робота	1	40	1	40
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульний контроль – це контроль знань здобувачів після вивчення логічно завершеної частини навчальної програми дисципліни змістового модуля. Частота проведення цього виду контролю визначається кількістю змістових модулів протягом навчального семестру.

Оцінювання навчальних досягнень та практичних навичок здобувачів здійснюються за 100 бальною системою. Загальна кількість балів за семестр з навчальної дисципліни складається із середнього арифметичного балу за модулі та балів за поточний контроль.

У разі отримання позитивної підсумкової оцінки за модулі здобувач має право відмовитися від складання екзамену. У такому випадку в заліково-екзаменаційну відомість заноситься загальна підсумкова оцінка. При умові, якщо здобувач хоче покращити підсумкову оцінку за модуль із дисципліни, він має складати екзамен. При цьому результати поточного контролю не враховуються.

Якщо здобувач відвідав менше 50 відсотків занять, то систематичність та активність його роботи оцінюється у 0 балів.

Оцінювання модульних завдань. Після виконання програми змістового модуля у визначений деканатом термін здійснюється поточний модульний контроль у вигляді письмової модульної контрольної роботи або тестування. Якщо з об'єктивних причин здобувач не прийшов на модульний контроль у визначений термін, то він має право з дозволу декана пройти його протягом двох тижнів після виникнення заборгованості.

Здобувач вищої освіти, який не з'явився на модульну контрольну роботу, або ж його модульна оцінка складає від 0 до 34 балів, зобов'язаний скласти (перескласти) модуль до початку підсумкового контролю у строки, визначені викладачам дисципліни та погоджені деканатом факультету.

При оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- а) оцінка “відмінно” ставиться за правильне виконання всіх завдань;
- б) оцінка “добре” ставиться за виконання 75 % усіх завдань;
- в) оцінка “задовільно” ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- г) оцінка “незадовільно” ставиться, якщо завдань виконано менше від 50 %.

Неявка на модульну контрольну роботу – 0 балів.

Ці оцінки трансформуються в рейтингові бали у такий спосіб:

“5” – 41-50 балів;

“4” – 31-40 балів;

“3” – 21-30 балів;

“2” – 1-20 балів.

Неявка на МКР – 0 балів.

Критерії оцінювання підсумкового контролю

За результатами модульних контролів визначається підсумкова модульна оцінка. Екзаменаційна оцінка визначається в залежності від рейтингового балу, або балів за екзамен.

Екзамен – це форма підсумкового контролю засвоєння здобувачем теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни за семестр, що проводиться як контрольний захід під час екзаменаційної сесії. До складання екзамену допускаються здобувачі вищої освіти, які мають семестровий підсумковий рейтинговий бал не менше 35

Відмітка про екзамен у національній шкалі (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) та оцінка в шкалі ЄКТС виставляється на підставі семестрового рейтингового бала здобувача за дисципліну таким чином:

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
75 - 81	C	задовільно	
64 - 74	D		
60 - 63	E		
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерій оцінювання підсумкового контролю з дисципліни

- **«відмінно» (90-100 балів, A)** заслуговує здобувач, який виявив всебічне і глибоке знання програмового матеріалу, вміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою, засвоїв основну і ознайомився з додатковою літературою, розуміє взаємозв'язок головних понять дисципліни та їх значення для майбутньої професії;
- **«добре» (82-89 балів, B)** заслуговує здобувач, який виявив повне знання програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу рекомендовану програмою, виявив систематичний характер знань з дисциплін і здатний до самостійного доповнення, але під час відповіді допустив деякі неточності;
- **«добре» (74-81 бал, C)** заслуговує здобувач, що виявив не цілком повне знання програмного матеріалу, не завжди успішно виконує передбачені програмою завдання, частково засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою, виявив не систематичний характер знань з дисциплін і не завжди здатний до їх самостійного доповнення і під час відповіді допускає деякі неточності;
- **«задовільно» (64-73 бали, D)** заслуговує здобувач, що виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої роботи за професією, вміє виконувати завдання, передбачені програмою, знайомий з основною рекомендованою літературою. Як правило, дана оцінка виставляється здобувачам, що допустили помилки у відповіді на заліку, але які володіють необхідними знаннями для їх усунення за допомогою викладача;

- «задовільно» (60-63 балів, E) заслуговує здобувач, що виявив часткове знання основного програмового матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої роботи за професією, не завжди вміє виконувати завдання, передбачені програмою, знайомий лише частково з основною рекомендованою літературою. Як правило, дана оцінка виставляється здобувачам, що допустили грубі помилки у відповіді на запитання, але які частково володіють необхідними знаннями для їх усунення за допомогою викладача.
- «незадовільно» (35-59 балів, FX) виставляється здобувачу, який виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.
- «незадовільно» (0-34 балів, F) виставляється здобувачу коли протягом семестру він допустив грубі помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ № 1 РЕСУРСИ ПІДПРИЄМСТВА

Тема 1. Підприємство, як суб'єкт господарювання

Поняття підприємства як організаційно відокремленої та економічно самостійної первинної ланки виробничої сфери. Місія і множинні цілі підприємства. Головні напрями діяльності підприємства (маркетингова, інноваційна, виробнича, економічна та соціальна діяльність). Практичне значення класифікації підприємств. Юридичні акти, що слугують законодавчою базою функціонування підприємства (організація). Господарський кодекс України: основні засади господарської діяльності; суб'єкти господарювання; майнова основа господарювання; господарські зобов'язання; відповідальність за порушення у сфері господарювання. Види та організаційні форми підприємств: залежно від форм власності (приватні, колективні, комунальні, державні); залежно від способу утворення та формування статутного фонду (унітарні, корпоративні); залежно від кількості працюючих та обсягу валового доходу від реалізації продукції (малі, середні, великі). Особливості господарської діяльності державних, комерційних, унітарних та казенних підприємств. Формування ресурсів підприємства за рахунок власних та позикових коштів та їх вплив на виробничо-господарську діяльність підприємства.

Тема 2. Основні засоби автотранспортного підприємства

Класифікація основних засобів за податковим обліком та основних засобів за бухгалтерським обліком. Поділ основних засобів на виробничі і невиробничі, активні і пасивні. Технологічна структура основних засобів, чинники і тенденції її динаміки на виробничих підприємствах. Планування основних засобів у натуральному і грошовому виразі. Методи грошової оцінки основних засобів (за первісною, відновною, залишковою, ліквідаційною, балансовою, справедливою та середньорічною вартістю). Періодична індексація основних засобів. Фізичне (матеріальне) та економічне спрацювання основних засобів. Види фізичного спрацювання та техніко-економічного старіння засобів праці та застосовувані форми їх усунення. Амортизація основних засобів. Просте відтворення основних засобів. Характеристика ремонту, модернізації і заміни діючих засобів праці та економічна оцінка доцільності витрат на їх періодичне здійснення. Розширене відтворення основних засобів (технічне переозброєння і реконструкція, розширення діючого підприємства, нове будівництво виробничих та інфраструктурних об'єктів). Економічне і соціальне значення

підвищення ефективності відтворення та використання основних засобів підприємства. Джерела відтворення основних засобів. Економічне і соціальне значення підвищення ефективності відтворення та використання основних засобів підприємства. Система узагальнюючих (фондовіддача, фондомісткість, фондоозброєність, рентабельність основних фондів) та часткових показників (коефіцієнт екстенсивності, інтенсивності, інтегральний коефіцієнт використання основних засобів, коефіцієнт змінності) ефективності використання, фізичного стану (коефіцієнт спрацювання та придатності) та руху основних засобів (коефіцієнт оновлення, вибуття та приросту).

Тема 3. Оборотні засоби автотранспортного підприємства

Обслуговування оборотними коштами сфер автотранспортного підприємства. Функціональна та елементна структура оборотних коштів. Елементний склад оборотних фондів, характеристика виробничих запасів, напівфабрикатів власного виготовлення, незавершеного виробництва, витрат майбутніх періодів. Складові елементи оборотних фондів (виробничі запаси, незавершене виробництво, витрати майбутніх періодів), та фондів обігу (готова продукція на складі, товари, грошові кошти та дебіторська заборгованість). Основні джерела формування оборотних засобів за рахунок власних та запозичених джерел формування оборотних активів підприємства. Нормовані оборотні кошти. Методи розрахунку нормативів оборотних коштів (аналітичний, коефіцієнтний, прямого розрахунку). Обчислення нормативів оборотних коштів у виробничих запасах, незавершеному виробництві, витратах майбутніх періодів, залишках готової продукції. Визначення загального нормативу оборотних коштів для підприємства. Основні показники рівня ефективності використання оборотних коштів: коефіцієнти оборотності (кількість оборотів) і завантаження, тривалість одного обороту в днях, рентабельність; методика їх обчислення.

Тема 4. Нематеріальні ресурси підприємства

Поняття і види нематеріальних ресурсів та активів підприємства, їхній вплив на конкурентоспроможність його продукції на ринку. Характеристика об'єктів промислової власності: винаходів, промислових зразків, корисних моделей, товарних знаків і знаків обслуговування. Інформація як особливий суспільний ресурс. Сучасні інформаційні технології і програмні продукти. Права (патенти на право виключного користування об'єктами промислової власності, авторське право, право на користування іншими нематеріальними ресурсами у формі ліцензії тощо). Інші нематеріальні ресурси (ноу-хау, раціоналізаторські пропозиції, найменування місця походження товару, гудвіл фірми). Методи оцінки нематеріальних активів та порядок визначення норм амортизації нематеріальних активів.

Тема 5. Персонал автотранспортного підприємства та мотивація праці

Визначення поняття персоналу підприємства. Розподіл персоналу підприємства за категоріями (керівники, спеціалісти, службовці, робітники). Поділ персоналу за професіями, спеціальностями і кваліфікацією. Виокремлення і характеристика робітників за рівнем кваліфікації. Особливості структури персоналу підприємств та організацій різних типів, розмірів і форм власності. Тенденції динаміки структури персоналу в окремих галузях та сферах діяльності. Управління персоналом. Основні етапи процесу управління персоналом. Планування персоналу. Оцінка наявних на підприємстві трудових ресурсів. Явочна, облікова чисельність робітників. Плановий баланс робочого часу одного середньооблікового робітника на рік. Фонди робочого часу. Розрахунки чисельності окремих категорій робітників виробничих підприємств. Визначення чисельності працівників управління, спеціалістів і службовців для підприємств різних розмірів, форм власності та сфер діяльності.

Продуктивність праці як економічна категорія. Різноманітність підходів до визначення та можливі методи розрахунку продуктивності праці на підприємствах виробничої сфери. Показники рівня продуктивності праці. Натуральний і умовно-натуральний методи вимірювання продуктивності праці, їх переваги і недоліки. Методи прогнозування рівня продуктивності персоналу на підприємстві. Динаміка і резерви підвищення продуктивності праці на підприємствах різних галузей економіки України за сучасних умов господарювання.

Тема 6. Оплата праці на автотранспортному підприємстві

Поняття оплати праці. Основна заробітна плата і додаткова оплата праці; номінальна і реальна. Основні функції заробітної плати (відтворювальна, стимулююча, регулююча, соціальна) та їх реалізація. Права засновників щодо вибору форм і систем оплати праці. Сучасні тенденції у застосуванні форм заробітної плати. Тарифно-посадова система (тарифно-кваліфікаційні довідники; кваліфікаційні довідники посад керівників, спеціалістів і службовців; тарифні сітки; схеми посадових окладів або єдина тарифна сітка). Форми оплати праці: погодинна і відрядна. Основні системи оплати праці: відрядної – пряма відрядна, непряма відрядна, відрядно-преміальна, відрядно-прогресивна, акордна; погодинної – проста погодинна, погодинно-преміальна, за посадовими окладами. Поняття системи мотивації праці. Концептуальні характеристики багатофакторних моделей мотивації трудової діяльності, що ґрунтуються на теоріях справедливості, очікування та потреб. Класифікація методів мотивації

МОДУЛЬ № 2 ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ АВТОТРАНСПОРТНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Тема 7. Витрати автотранспортного підприємства та собівартість перевезень

Визначення поняття витрат від різних видів діяльності підприємства. Включення поточних витрат виробництва до собівартості продукції (послуг). Визначення собівартості продукції за різними ознаками. (технологічна, цехова, виробнича, повна, нормативна, планова, фактична) Класифікація витрат на виробництво за окремими ознаками. Поділ витрат в залежності від виду діяльності витрати на операційні (поточні) і інвестиційні; в залежності від зв'язку з обсягом виробництва – на постійні і змінні. Класифікація витрат по способу обчислення на одиницю продукції на прямі та непрямі витрати; поділ витрат за ступенем однорідності витрати на одноелементні та комплексні. Структура поточних витрат за групами первинних елементів і тенденції її зміни по окремих видах продукції. Критичний обсяг виробництва продукції («точка беззбитковості»), графічний та аналітичний метода знаходження. Зміна критичного обсягу виробництва продукції під впливом окремих чинників. Зміст і методика обчислення кошторису виробництва. Розрахунки кошторису виробництва за окремими економічними елементами. Практичне значення та порядок розробки кошторису виробництва залежно від стадії і форми передбачення, наявності інформаційної бази, розміру підприємства. Собівартість валової, товарної і реалізованої продукції. Витрати на одиницю обсягу товарної продукції. Калькулювання та його місце в економічних розрахунках. Об'єкти калькулювання і калькуляційні одиниці. Типова номенклатура калькуляційних статей витрат. Методика обчислення окремих статей калькуляції. Особливості калькуляції одиниці продукції, виготовленої з комплексної сировини і внаслідок товарообмінної операції (бартеру). Обґрунтування і вибір стратегії зниження поточних витрат на підприємствах України. Стратегічні напрями регулювання поточних витрат на різногалузевих підприємствах. Групи чинників зниження поточних витрат у розрахунку на одиницю продукції.

Тема 8. Ціноутворення на автотранспортному підприємстві

Поняття, роль і функції ціни у ринковій економіці (обліково аналітична, стимулююча, розподільча та регулююча). Види цін (тарифів) і сфери їх застосування. Граничні ціни на окремі види продукції. Методи встановлення ціни: собівартість плюс прибуток; забезпечення фіксованої величини прибутку; за рівнем поточних цін (конкуренції); за рівнем попиту тощо. Принципи побудови транспортних тарифів.

Тема 9. Фінансові результати діяльності автотранспортного підприємства

Дохід і прибуток як основні показники фінансових результатів діяльності підприємства. Прибутковість і дохідність: їх сутність, відмінність між ними; джерела формування прибутку і доходу підприємства. Валовий, операційний, чистий та реінвестований прибуток. Загальноприйнята практика використання прибутку підприємства. Визначення суми прибутку до оподаткування. Зростання прибутковості фірми під впливом дії окремих чинників. Рівень прибутковості підприємств різних галузей економіки України. Порядок утворення та розподілу прибутку на підприємстві. Фонди цільового призначення, резервний фонд, фонди споживання і накопичення та інші фонди. Рентабельність як відносний показник ефективності роботи підприємства. Методика обчислення рентабельності: виробничих фондів (виробництва); сукупних активів; власного (акціонерного) капіталу. Рентабельність обсягу товарної продукції (продажу) та окремих виробів. Динаміка та шляхи підвищення рентабельності на підприємствах різних галузей економіки України.

Тема 10. Капіталовкладення на автотранспортному підприємстві

Сутнісна характеристика інвестицій. Функціонально-елементний склад інвестицій підприємства. Внутрішні та зовнішні джерела інвестування. Розрахунки обсягу потрібних виробничих інвестицій з урахуванням економічної ситуації на ринку і підприємстві (у залежності від очікуваної норми прибутку, ставки банківського відсотку, темпів інфляції, розміру заощаджень). Варіанти можливих економічних ситуацій, що мають враховуватися у процесі визначення необхідного обсягу інвестицій. Обґрунтування конкретних джерел фінансування капітальних вкладень та обчислення необхідного їх обсягу відповідно до можливих варіантів економічної ситуації на ринку і підприємстві. Сукупність чинників, що впливають на рівень ефективності інвестицій. Основні організаційно-економічні чинники підвищення ефективності використання капітальних вкладень (удосконалення) проектно-кошторисної справи; поліпшення технологічно-відтворювальної структури капітальних вкладень; скорочення тривалості інвестиційного циклу; застосування гнучких економічних методів управління інвестиційними процесами. Визначення поняття інноваційної діяльності підприємства. Інноваційна спрямованість розвитку господарських систем. Поняття НТП і НТР. Визначення типів інновацій. Та інноваційного процесу. Основні типи інновацій (техніко-технологічні, організаційні, управлінські, соціальні, юридичні, інфраструктурні).

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	усього	У тому числі			усього	У тому числі		
		лекції	практичні (семінарські)	самостійна робота		лекції	практичні (семінарські)	самостійна робота
1-й семестр								
МОДУЛЬ № 1 РЕСУРСИ ПІДПРИЄМСТВА								
Тема 1. Підприємство, як суб'єкт господарювання	9	2	2	5	10	2		8
Тема 2. Основні засоби автотранспортного підприємства	11	4	2	5	10	2		8
Тема 3. Оборотні засоби автотранспортного підприємства	11	4	2	5	11	2		9
Тема 4. Нематеріальні ресурси підприємства	9	2	2	5	11		2	9
Тема 5. Персонал автотранспортного підприємства та мотивація праці	9	2	2	5	9			9
Тема 6. Оплата праці на автотранспортному підприємстві	9	2	2	5	9			9
Модульна контрольна робота	2		2					
Разом за модуль	60	16	14	30	60	6	2	52
МОДУЛЬ № 2 ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ АВТОТРАНСПОРТНОГО ПІДПРИЄМСТВА								
Тема 7. Витрати автотранспортного підприємства та собівартість перевезень	15	4	4	7	15	2		13
Тема 8. Ціноутворення на автотранспортному підприємстві	15	4	4	7	15	2		13
Тема 9. Фінансові результати діяльності автотранспортного підприємства	14	4	2	8	15		2	13
Тема 10. Капіталовкладення на автотранспортному підприємстві	14	4	2	8	15		2	13
Модульна контрольна робота	2		2		13			13
Разом за модуль	60	16	14	30	60	4	4	52
Разом за семестр	120	32	28	60	120	10	6	104

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Підприємство, як суб'єкт господарювання	2	–
2	Основні засоби автотранспортного підприємства	2	–
3	Оборотні засоби автотранспортного підприємства	2	–
4	Нематеріальні ресурси підприємства	2	2
5	Персонал автотранспортного підприємства та мотивація праці	2	–
6	Оплата праці на автотранспортному підприємстві		
	Модульний контроль 1	2	–
7	Витрати автотранспортного підприємства та собівартість перевезень	4	–
8	Ціноутворення на автотранспортному підприємстві	4	–
9	Фінансові результати діяльності автотранспортного підприємства	2	2
10	Капіталовкладення на автотранспортному підприємстві	2	2
	Модульний контроль 2	2	–
	Разом	28	6

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Підприємство, як суб'єкт господарювання	5	8
2	Основні засоби автотранспортного підприємства	5	8
3	Оборотні засоби автотранспортного підприємства	5	9
4	Нематеріальні ресурси підприємства	5	9
5	Персонал автотранспортного підприємства та мотивація праці	5	9
6	Оплата праці на автотранспортному підприємстві	5	9
7	Витрати автотранспортного підприємства та собівартість перевезень	7	13
8	Ціноутворення на автотранспортному підприємстві	7	13
9	Фінансові результати діяльності автотранспортного підприємства	8	13
10	Капіталовкладення на автотранспортному підприємстві	8	13
	Разом	60	104

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

- технічні засоби навчання: мультимедійне обладнання, ноутбук
- програмне забезпечення: MS Windows, доступ до Інтернет
- програмне забезпечення: система дистанційного навчання Moodle

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Дмитрієв І.А., Жарова О.М., Економіка підприємств автомобільного транспорту. Навчальний посібник. Харків: ХНАДУ 2004.183 с.
2. Дмитрієв І.А. Економіка підприємств автомобільного транспорту: навчальний посібник для самостійної роботи та поточного контролю знань студентів закладів вищої освіти / І.А. Дмитрієв, О.С. Іванілов, І.Ю. Шевченко., І.М. Кирчата. Х.: ФОП Бровін О.В., 2018. 308 с.
3. Економіка підприємства. Підручник. / Ред. С.Ф.Покропивного. К.: КНЕУ, 2003. 528с.
4. Кашканов А. А., Ребедайло В. М.. Економіка підприємств автомобільного транспорту: Навч. посібник для студ. спец. "Автомобілі та автомобільне господарство" / Вінницький держ. технічний ун- т. Вінниця : ВДТУ, 2002. 115 с.
5. Криворучко О. М.. Типові задачі з економіки праці на автомобільному транспорті: Навч. посібник для студ. вищих навч. закл. спеціалізації "Менеджмент підприємств і організацій автомобільного транспорту" / Харківський національний автомобільно-дорожній ун-т. Х. : ХНАДУ, 2002. 213 с.
6. Іванілов О.С. Економіка підприємства: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2009. 728 с.
7. Темченко А. Г., Максимов С. В. Економіка підприємств автомобільного транспорту: навч. посібник. Кривий Ріг : Видавничий центр КТУ, 2008. 404 с.

Додаткова література

8. Закон України «Про оплату праці» URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/108/95-p>
9. Закон України «Про приєднання України до Європейської угоди щодо роботи екіпажів транспортних засобів, які виконують міжнародні автомобільні перевезення (ЄУТР)» URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2819>
10. Зінь Е.А. Управління автомобільним транспортом: Навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2011. 326 с.
11. Кодекс законів про працю України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
12. Наказ Міністерства інфраструктури України «Про затвердження Порядку підвищення кваліфікації керівників і спеціалістів, діяльність яких пов'язана з наданням послуг автомобільного транспорту» URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1454-13>
13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам» URL: <http://kodeksy.com.ua/buh/psbo/26.htm>
14. Податковий кодекс України URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>